

Методология за определяне на подпомагането по интервенция „Опазване на местни породи (автохтонни), важни за селското стопанство“¹

Компенсаторните плащания по това направление имат за цел подпомагането на традиционното животновъдство, подкрепяйки опазването на застрашени от изчезване местни породи и съхраняване на генетичното разнообразие, което е важно за местното селското стопанство. С приложение към Регламент на Комисията (ЕС) № 817/2004 е приет списък с праговете за женски животни от една и съща порода, расови за разплод, под които дадена местна порода се счита застрашена от изчезване. Животните трябва да бъдат удостоверени от технически орган или развъдна организация/сдружение, което трябва да регистрира и актуализира племенна книга за породата.

Основната цел на мярката е опазване на местни (автохтонни), като се насърчи отглеждането на традиционни за територията на Република България застрашени местни породи от видове животни: говеда, биволи, овце, кози, коне и свине. Мярката има принос за подобряване на екологичната устойчивост в животновъдния сектор чрез запазване на генетичните ресурси.

Животните обект на подпомагане са идентифицирани в информационната система на Българска агенция по безопасност на храните по чл. 30, ал. 2, т. 3 от ЗПЗП. Мярката е за опазване на местни (автохтонни) породи, които са важни за земеделието и са съгласно чл. 18, ал. 3 от закона за животновъдството, в който породите селскостопански животни се класифицирани като застрашени от изчезване местни породи от видове животни: говеда, биволи, овце, кози, коне и свине

Методологията за изчисляване е в съответствие с Регламент(ЕС) 2021/2115 и се базира на предоставените фишове за разписаната интервенция от страна на МЗ. Съгласно чл.70 от регламента за установяване на правила за подпомагане за стратегическите планове, плащанията се отпускат за покриване задължения, които: а) надхвърлят съответните законоустановени изисквания за управление и стандартите за ДЗЕС; б) надхвърлят съответните минимални изисквания за използване на торове и на продукти за растителна защита, или за хуманно отношение към животните, както и съответните други задължителни изисквания, установени в националното право и в правото на Съюза; в) надхвърлят условията, установени за поддържането на земеделските площи в съответствие с член 4, параграф 2.

Подпомагането се предоставя под формата на годишни плащания. При определяне на компенсаторните плащания за отглеждане на местни породи под внимание се взимат както спестените разходи (в част от случаите), така и пропуснатите доходи от отглеждане на повисокопродуктивни породи.

Като източник на данните за средната цена на млякото, разходи за изхранване, средния добив на мляко, разходи за ветеринарни и други грижи за отглеждане, приходи от реализация на приплоди, са използвани данни от МЗХ и отдел „Агростатистика“ за периода от 2018 до 2020 г., като за 2021 г. са ползвани и данни от Системата за земеделска и счетоводна информация (СЗСИ).

Ангажиментите, който следва да поемат земеделските производители е с продължителност – 3 год., като след това се извършва преглед и нова класификация на породата, съответно могат да се поемат нови ангажименти с продължителност до 2 години.

¹Институт по аграрна икономика – обосновка и описание на методиката – проф. Светлана Александрова (УНСС), методология и изчисления – доц. Божидар Иванов

Подпомагането се предоставя под формата на годишни плащания на животинска единица (ЖЕ). Размерът на подпомагане е съобразен с дефинираните прагове за изчезнали, изчезващи и по степен на застрашеност на отделните видове и породи животни.

Размерът на подпомагането е базиран на дефинирани в националното законодателство прагове на застрашеност и класификацията на породата съгласно закона за животновъдството, предвид това, че породи с траен ръст в програмния период 2014-2020 г., от отглеждането на които ЗС имат по-високи приходи и съответно популацията е по-развита. Плащанията се предоставят като компенсаторни според чл. 70 на Регламент(ЕС) 2021/2115 държавите членки гарантират, че изчисленията на компенсаторните плащания са адекватни и точни според чл. 82.

Счита се, че местните породи имат и по-ниски разходи за ветеринарни услуги, тъй като са по-приспособени към местните условия в сравнение с разпространените конвенционални породи и по-рядко боледуват. Много от тези животни са в малки ферми и биват отглеждани екстензивно пасищно, което допълнително би могло да доведе до сравнително по-ниски разходи. Важно при определяне на показателите при всички видове застрашени от използване местни породи е, че те са изчислени средно за породите с най-голям брой в страната.

Алгоритъмът за определяне на размера на компенсаторните плащания по групи животни е представен по-долу в Таблица 1.

Таблица 1. Алгоритъм за изчисление на компенсаторни плащания

Мярка Опазване на местни породи (автохтонни), важни за селското стопанство			
Опазване на местни породи (автохтонни) важни за селското стопанство			
Среден добив крава	1	т	4,30
Цена на краве мляко	2	лв/т	670,00
Приходи от реализация приплоди	3	лв	280,00
Доход от крава	$4=1*2+3$	лв	3161,00
Разходи изхранване	5	лв	1830,00
Разходи за ветеринарни и други грижи за отглеждане	6	лв	210,00
Брутен марж на млечна крава	$7=4-5-6$	лв/глава	1121,00
Среден добив автохтонна порода	8	т	1,70
Доход от крава	$9=8*2*1,1+10$	лв	1475,95
Приходи реализация приплоди	10	лв	280,00
Разходи за изхранване	11	лв	700,00
Разходи ветеринария и други грижи за отглеждане за	12	лв	70,00

автохтонни животни			
Брутен марж за автохтонни животни	13=9-11-12	лв/глава	705,95
Общо компенсаторно плащане за автохтонни породи ЕРД	14=7-13	лв/ЖЕ	415,05
		евро/ЖЕ	212,21
Среден добив овца	15	т	0,09
Цена на овче мляко	16	лв/т	1400,00
Приходи от реализация агнета	17	лв	180,00
Доход от млечна овца	18=15*16+17	лв	306,00
Разходи изхранване	19	лв/глава	85,00
Разходи ветеринария и други грижи за отглеждане	20	лв/глава	18,00
Брутен марж на млечна овца	21=19-20-21	лв/глава	203,00
Среден добив автохтонни порода	22	т	0,05
Доход от овца местна порода	23	лв	243,00
Приходи реализация агнета	24=22*16+23	лв/глава	180,00
Разходи за изхранване	25	лв/глава	70,00
Разходи ветеринария и други грижи за отглеждане за автохтонни животни	26	лв/глава	12,00
Брутен марж за автохтонни животни	27=23-25-26	лв/глава	161,00
Общо компенсаторно плащане за автохтонни породи ДРД	28=21-27*7	лв/ЖЕ	294,00
		евро/ЖЕ	150,32
Прасета			
Средно живо тегло на угоено прасе	29	кг	100
Изкупна цена свинско месо живо тегло	30	лв/кг	2,8
Разходи за изхранване на свине за угояване	31	лв	165,00
Отчислени разходи за отглеждане на свине майки за разпределени на една свиня за угояване	32	лв	42,00
Ветеринарни и други специфични разходи за	33	лв/брой	25,00

отглеждане			
Доход на свине за угодяване	$34=29*30-31-32-33$	лв/брой	48,00
Средно живо тегло на угоено прасе-автохтонна порода	35	кг	90,00
Изкупна цена свинско месо живо тегло	36	лв/кг	2,8
Разходи за изхранване на свине за угодяване-автохтонна порода	37	лв	195,00
Отчислени разходи за отглеждане на свине майки автохтонна порода разпределени на една свиня за угодяване	38	лв	56,00
Ветеринарни и други специфични разходи за отглеждане на автохтонни породи	39	лв/брой	15,00
Доход на свине за угодяване-автохтонна порода	$40=35*36-37-38-39$	лв	-14
Общо компенсаторно плащане за автохтонни породи свине	$41=(34-40)/0,25$	лв/глава	248,00
		евро/глава	126,80
Коне			
Приходи от реализация на коне	42	лв/брой	1400
Разходи за изхранване	43	лв/брой	830,00
Разходи за ветеринарни и други специфични разходи	44	лв/брой	65,00
Доход от отглеждането на коне	$45=42-43-44$	лв/брой	505,00
Приходи от реализация на коне-застрани породи	46	лв/брой	1030,00
Разходи за изхранване при защитени породи	47	лв/брой	710,00
Разходи за ветеринарни и други специфични разходи-защитени породи	48	лв/брой	40,00
Доход от отглеждането на коне-защитени породи	$49=46-47-48$	лв/брой	280,00
Общо компенсаторно плащане за автохтонни породи коне	$50=(45-49)/0,8$	лв/ЖЕ	281,25
		евро/ЖЕ	143,80